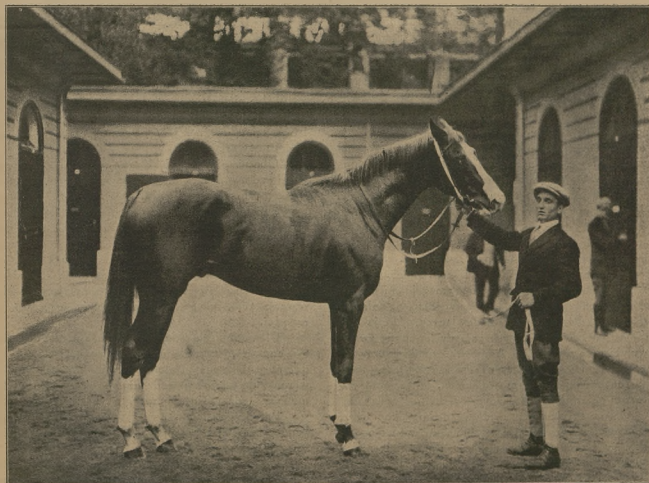

JEŹDZIEC i HODOWCA

WARUNKI PRENUMERATY TYGODNIKA WRAZ
Z DODATKAMI W PRZEDDZIAŁ WYŚCIGÓW:
Rocznie 8000 mk, półrocznie 4000 mk, kwartalnie 2000 mk.
Numer pojedynczy tygodnika, lub dodatku 150 mk.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
Warszawa, Hotel Europejski, № 106.

HARUN AL RACHID og. kaszt., po Sardanapal i Ardoise, urodz. w r. 1919, zwycięzca nagr. St. Firmin.

Szkic zagadnienia polskiej hodowli koni.

Wzeczyśmy wzrosli, zarówno dzięki ustnej tradycji jak i pisanym kronikom oraz okolicznościowym wzmiankom literackim, z wspomnieniami o wysokich cnotach „polskiego konia”.

Jednocześnie z tem żadne z istniejących a nielicznych dzieł zawodowych nie wykazuje posiadania kiedykolwiek przez Polskę istotnej rasy własnych koni. Przeciwnie nawet, bodaj najpoważniejszy autorytet hr. Czapskiego stwierdza wyraźnie, słowami księdza Kluka, że „konie polskie różne są”, i słowa te musi uznać za słuszne każdy, kto poznał piśmiennie polskie źródła hippologiczne. Z całą więc pewnością można ustalić, że określenie „polski” koń miało na myśli miejsce urodzenia, a nie jakieś jednolite pochodzenie. Tego to właśnie konia, urodzonego na rozległych ziemiach dawnej Rzeczypospolitej Polakiej, wspominają i należąycie oceniają tradycje, kroniki i literackie twory netyklo naszego narodu.

Prarodzice końskiego pogłowia w Polsce należeli częściowo i przeważnie do przedstawicieli konia stepowego, częściowo zaś do typu konia leśnego.

Te małe konie były ulepszane, uszlachetniane lub poprostu krzyżowane z wszelkimi typami i rasami koni przeważnie południowo-wschodnimi, lecz nieraz także i z północno-zachodnimi. Tak mieszana hodowla nie mogła, dzięki wielkiej różnorodności składników, osiągnąć należytej jednolitości, jednak wspólnie zasad i warunków hodowlanych, gleby i wogóle całego środowiska, oraz więcej lub mniej zaznaczonej lecz prawie powszechnej się przewijającej krwi orientalnej, wytworzyła niejaka wspólność cech przy różnym stopniu uszlachetnienia.

Takie stałe, bezplanowe krzyżowanie swego materiału stadnego przeważnie z obcymi końmi mogłoby zrodzić wrażenie beznalności hodowlanej. Wrażenie to byłoby jednak z gruntu mylnem. Mające ogólnie zastosowanie zdrowe metody hodowlane wskazują na trafną obserwację i znaczną umiejętność.

Do rozplodu były używane najchętniej stworzenia, zwłaszcza ogiery, które się wyróżniły użytkową dzielnością w licznych wojnach i pochodach, oraz na polowaniach. Nie było też obcem pojęcie treningu, który pod nazwą jarowania był w znacznem poważaniu. Staranny a twardy, naturalny wychów młodzieży i umiejętne użytkowanie, połączone ze znacznymi wymaganiami od dojrzałych koni, dawało całość, zapewniającą należyty rozwój i jakość materiału hodowlanego. Do jakiego stopnia były cenione w Polsce zawody hipiczne świadczą ulubione a przejęte od Arabów powiedzenie, twierdzące, że „aniołowie niebiescy radzi asystują trzem ludzkom rozkoszom: zapasom wojennym, ćwiczeniom jeździeckim i pieszczołom miłosnym”.

Oprócz znajomości prawidłowego chowu koni umiano również ściśle rozróżniać rasy końskie o czem możemy wnioskować z różnicowania nawet zbliżonych do siebie typów, i tak: koń arabski zwał się arabszyk, turecki — rumak, tatarski przedni — bachmat, gorszy — łoszak, peraki — argamak lub koń adziameki, hiszpański — dzianet, węgierski — sekiel, górski — hucał, żmudzki i szwedzki —

hester, ciężki zachodni — frez. Najwięcej cenionemi były, dla cnoty — arabszyk, dla prezencji — dzianet, najmniej zaś frezy i konie rosyjskie bo te „w potrzebie łączą się rozpiernają”.

W epoce zaś największego państwowego rozkwitu, u schyłku złotego wieku, w dobie panowania Zygmunta Augusta (1548 — 1572) polska królewska hodowla koni w Knyszynie przodowała całemu światu, było to bowiem jedyne w świecie stado, którego jeden oddział t. zw. „krolewski” hodował z całą świadomością i starannym dobohem, a w zupełnej czystości krew arabską, prawidłowo jarowaną (trenowaną) i chowaną. Wiadomość tę zawiera książka ówczesnego koniuszego królewskiego Adama Micińskiego „O świerzopach i ograch”, parokrotnie cytowana w dosłownych wyjątkach przez M. hr. Czapskiego (dzieła tego nie udało mi się dotychczas wynaleźć w naszych bibliotekach). Ten ostatnio przytoczony fakt, rozumienia znaczenia czystej hodowli, świadczy o wybitnym instynkcie hodowlanym i pozwala twierdzić, że, gdyby nie późniejszy zgubny system elekcyjny, oddający nasz tron cudzoziemskim domcom, Polska posiadałaby niezawodnie własną rasę koni, wytworzoną na podstawach bardzo zbliżonych do późniejszej hodowli angielskiej.

Znaczna większość istniejących obecnie poszczególnych ras koni, wytworzonych drogą ściśle selekcyjnej i wychowu, krzyżowań i inbredów — to dorobek, powstały przy wydatnej pomocy i zachęcie urzędowych i społecznych czynników poszczególnych państw w wieku 18-tym i 19-tym t. j. w okresie, w którym Polska, tracąc stopniowo samodzielny byt polityczny, a wreszcie popadając w zupełną niewolę, siłą rzeczy nie mogła osiągnąć należytych rezultatów na jakimkolwiek polu nie popieranej lecz w miarę możliwości krepowanej produkcji krajowej i inicjatywnej prywatnej.

Obecnie jednak, dzięki sprawiedliwej Nemezji dziejowej i zdrowym siłom narodu, mamy niczem nieograniczone możliwości przed sobą.

Świetne hippologiczne i hipiczne tradycje nasze, wartościowa, aczkolwiek mało liczna spuścizna żywa, odziedziczone zamiłowanie do koni, stałe, bardzo znaczne zapotrzebowanie koni dla rolnictwa i armii, a także jako środek przewozowego, wszystko to sprawia, że hodowla koni u nas to pierwszorzędnie ważny a mający wszelkie warunki znakomitego rozwoju, czynnik gospodarki narodowej.

Dla osiągnięcia jednak istotnych, dodatnich rezultatów hodowla, jak każde inne zamierzenie, musi planowo dążyć do jakiegoś ustalonego celu. Podstawowy ten warunek decyduje o powodzeniu i bez niego niema i być nie może żadnej owocnej pracy.

Przedewszystkiem powstaje zatem pytanie, jakiego konia chcemy chować, następnie zaś, jaką drogą można osiągnąć pożądaną wynik.

Odpowiadając na pierwsze pytanie, należy zaraz zaznaczyć, że jest niemożliwym żądać od konia, stworzenia, pełniącego tak bardzo różnorodną służbę, jakiejś absołutnej uniwersalności, nie spotykanej zresztą nigdzie

zarówno wśród tworów natury, jak i między wyrobami rąk ludzkich. Coraz wielostronniejsze i dążące do ściślejszej specjalizacji przejawy obecnego życia posuwają coraz dalej różnicowanie wymagań i środków do ich zaspokojenia.

Przypatrzmy się znacznej mnogości typów koni w Anglii, tej przodowniczej hodowlanej; widzimy tam: konia pełnej krwi, huntera pod ciężką i lekką wagą, konia wierzchowego — riding horse, konia spacerowego — park hack, konia wojskowego — charger, specjalnego polo-

Inny rodzaj naszego życia i wymagań jest w stanie zadowolnić swe zapotrzebowanie znacznie mniejszą różnorodnością końskiego materiału, nie krępując oczywiście pomimo to, lecz przeciwnie zachęcając wszelkie poważnie obmyślane planowe poczynania poszczególnych jednostek. Z biegiem czasu nastąpi i u nas popyt na różne typy końskie wówczas i w naszej hodowli rozpocznie się samorzutnie dalej posunięta specjalizacja. O ile jednak nabierzemy już teraz rutyny, ustalimy metody, wcielimy w czyn podstawowe, sprawdzone zasady

ODOL, og. kaszt. po Opott i Sainte-Fiole najlepszy zeszłoroczny czterolatek francuski.

poney, luksusowego zaprzęgowca — hackney, kłusaka — norfolk, średniego pociągowego — cleveland bay, kilka odmian zimnokrwistych kolosów i wreszcie różne gatunki kuców. Cała ta długa lista to przytem nie przedstawiciele końskiego rodu Imperjum Brytyjskiego, lecz wychowañcy samej, ściśle wyspiarskiej Anglii.

Prawie każda z tych odmian to skonsolidowana, do najmniejszych drobiazgów zróżnicowana rasa, posiadająca swój ustalony ideał, do jakiego zmierza, swoje metody hodowlane, księgi stadne, swych specjalnych badaczy. Ta zupełnie wzorowo uystematyzowana i zorganizowana hodowla jest źródłem poważnego zysku umiejscowionych liczących albiończyków, ekaportujących na cały świat owoce swej celowej i rozumnej pracy.

i systemy hodowlane i uznamy jako pewnik, że hodowla to nie dyletancka zabawa, kierowana fantazją lub wypadkiem, lecz mozolna i poważna praca, oparta na naukowych prawdach, wtedy każda gałąź hodowli stanie się i w naszej ręce giętkim i podatnym materiałem, mogącym przyjąć żądany kształt.

To, do czego teraz przedewszystkiem i niezwłocznie dążyć musimy — to koń rolniczy i wojskowy. Różne są zapotrzebowania tak w rolnictwie, jak i w armji. Nie komplikując jednak zbytnio sprawy i nie wdając się na tem miejscu w szczegóły, najbliżsi chyba będziemy prawdy stwierdzając, że niezbędny i najodpowiedniejszy dla nas typ to szlachetny koń z odpowiednim kalibrem, zahartowany i przystosowany do naszego środowiska.

Żeby uprzedzić niezawodny zarzut jednostronności, a zadość uczynić zapotrzebowaniu także choć i prawie wyłącznie przemysłowemu i wielkowiejskiemu, uznajemy wartość i znaczenie racjonalnej, nie mieszanej, zmierzającej do czystości hodowli zimnokrwistych koni, łączonych między sobą konsekwentnie w obrębie tej samej rasy. Hodowla koni, jak i każda inna hodowla, jest pracą o tyle żywą, że regulować ją może tylko życie samo, a nie bezkrytyczna moda, ślepe naśladownictwo lub biurokratyczne ustawy.

„Poszczególne kierunki hodowlane powstają pod wpływem środowiska, warunków wychowu i potrzeb rolnictwa. Każde zlekceważenie tego prawa mści się niezawodnie” (Gustaw Rau).

Zastanawiając się nad metodami hodowlanymi widzimy, że istnieją dwie teoretycznie i doświadczalnie ustalone drogi.

Jedna to hodowla w czystości — sama w sobie, druga to krzyżowanie.

„Najniezawodniejszym jest zawsze doskonalenie danej rasy samej przez się przy jednoczesnym przejściu do staranniejszego utrzymania — przez używanie do rozplodu zawsze tylko najlepszych zwierząt, aż do osiągnięcia doskonałości. Chociaż ta droga jest najpewniejsza jednak zazwyczaj także i najuciążliwsza. Niewielu ma dziś tyle cierpliwości, żeby pracować nad sprawą, której najwikszego rozwoju sami nie dożyją i która zaledwie ich dzieciom i wnukom się oplaci” (Gustaw Rau).

Po wszystkim wyżej powiedzianem o polskiej przyszłości hodowlanej nie ulega żadnej wątpliwości, że wyżej wskazana metoda mogłaby bez zawodu liczyć u nas na powodzenie, a ze względu na rodzimy, wartościowy materiał, który pozatem, jakieżmy się to starali uwidocznic, jest już poniekąd uszlachetniony ceną krwią orientalną, selekcja taka mogłaby nawet nie być tak bardzo uciążliwą, choć w każdym razie liczoną na dłuższy przeciąg czasu. Wszelkie poczynania w tym kierunku należy jaknajgoręcej zachęcać i popierać, bo zajęcie się tą sprawą przez jakiegoś artystę hodowlanego, to znaczy hodowcę o twórczej intuicji, mogłoby się stać epoką w naszej hodowli.

Niestety trudno jednak realnie się z tem liczyć, bo my mamy w sobie czy to z powodu pewnego lenistwa czy też, i to najprawdopodobniejsze, nabytą w czasie tyloletnich pęt a jeszcze niedostatecznie wyleczoną, atrofię woli i energii i brak samodzielności tego, komu długotrwała, upokarzająca przemoc nie pozwalała być samodzielnym a przeciwnie włączała w jarzmo obcej myśli i kultury, jakiś dziwnie owczy pęd do naśladowania

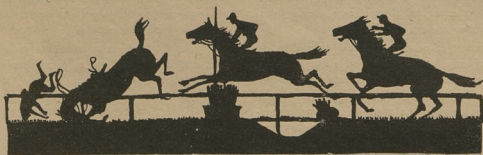
wszystkiego co obcy zrobili. Przy każdej okazji i na każdym kroku alyzują się w dyskusji nie rozmowienie, nie uzasadnianie lecz powoływanie się, że tak było w Austrii, Niemczech lub Rosji, tak jest w Anglii lub we Francji. A to niesłuszne i niebezpieczne, bo „co ruskiemu na zdrowie to niemcowi śmierć”. Czerpmy więcej z smychy siebie i, opierając się na posiadanych bogatych tradycjach, a posiadając się i orientując zdobyczami ogólnie ludzkiej nauki, która nie zna co to narodowość, korzystajmy według możliwości z własnych zasobów duchowych, tworzymy w naszym życiu to, co naszej własnej indywidualności i naszym warunkom najlepiej odpowiada. Dzięki Bogu nie jesteśmy parweniuszami, którzy z braku własnej linii, własnej myśli muszą trwożliwie i zawistnie oglądać się na innych.

Nie pobudki zawsze ciasnego, nacjonalistycznego szowinizmu i nie pusty zapal zaślepienego wolnością wczorajszego heloty, lecz długoletnia znajomość i bacna obserwacja, posiadanych w kraju a lekkomyślnie marnowanych bogactw podyktowały słowa powyższe. Jakże nie nawoływać do oględniejszego obchodzenia się z własnymi zasobami, gdy się widzi, ile jeszcze można uratować przed zupełną zagładą tego, czego najędźcy nie zdolali ostatecznie wyniszczyć, a czemu z niewybaczalną obojętnością pozwalamy marnieć i ginąć. Gdy się przypomni to usilne dążenie do własnej produkcji hodowlanej tak starannie obrazowanej na rolniczych wystawach w Niemczech lub te tryumfy miejacej hodowli umiejętnie zestawione w sprawozdaniach i przewodnikach wystawowych Anglii, to zrozumieć wprost nie można, że u nas dotychczas tak mało widać chęci do działania na tym bogatym polu. A mając za sobą tyle nie z naszej winy zmarnowanego czasu, tembardziej się nam teraz śpieszyć wypada.

Trudno jednak optymistycznie patrzeć w przyszłość polskiemu hippologowi, gdy się widzi, że o tyle popularniejsza i że znacznie większą fachowością prowadzona hodowla była rogatego jest u nas również pod znakiem importu. A przecież pewnem jest, że ta sama, tak nam imponująca zagranica, sprzedająca nam chętnie za bardzo drogie pieniądze swoje drugorzędne okazy, nie tylko by nie zaniedbała, lecz doprowadziłaby do największego rozkwitu te tak liczne i z nadzwyczajną wytrwałością broniące się od zaginięcia sztuki rodzimych białogrzebów, żuławk i czerwonych krajowych. Ile więcej pracy kosztowało selekcjonowanie i ustalanie różnych niezliczonych, czysto lokalnych typów była w Niemczech.

(d. n.)

Zd. Pokłewski Koziół.

Przyjrząwszy się bliżej rodowodowi zauważymy jak dobra jest żeńska linia i jak dużo tam jest nazwisk koni które odznaczyły się bądź w stadzie, bądź na torze.

Polemarch og. kaszt. 1918, wł. i stada Lorda Londonderry

POMACE				THE TETRARCH			
Pearmain		Polymelus		Vahren		Roi Herode	
Neramo- oalia	Persimmon	Maiad Merian	Cyllene	Castania	Bona Vista	Roselane	Le Samaritan
Wenonah	Hagioscope	Quiver	Arcebio	Rosegarden	Vista	Rose of York	Le Sancy
	Perdita II	Hampton	Bona Vista	Hagioscope	Bend'Or	War Dance	Glenhine
	St. Simon	Quiver	Bona Vista	Hagioscope	Rose of York	War Dance	Le Sancy

Polemarch jest dobrej budowy i przypomina najbardziej Hagioscope'a, na którego ma inbreed. Ponieważ Hagioscope zarówno jak Polemarch był stayer'em, należy przypuszczać, że od niego (a nie od Bona Vista—flyer'a, który również daje inbreed w rodowodzie Polemarch'a) pochodzi kasztanowata maść zwycięzcy St. Leger'u. Pomace była gniała, The Tetrarch — siwy po matce maści kasztanowatej, która jednak jako recesywna względem siwej (Roi Herode) nie mogła się sama ujawnić.

Polemarch powinien okazać się bardzo cennym jako reproduktor. Wszystko przemawia za tem: zalety indywidualne, zdrowie i wytrzymałość, dużo speed'u po ojcu, dobra linja macierzyńska, Polymelus, Persimmon w najbliższych pokoleniach...

Z koni, które zajęły płatne miejsca w L. należy zwrócić uwagę na Franklin'a, który był trzecim w Cambridgehire St. i powinien być bardzo dobrym jako czterolatek.

Irlandzkie Derby (4300 £. prócz premji dla hodowców), zgromadziło u startu 10 koni. Zwyciężył ogier gniady (Tetratema, Spion Kop, Caligula) i 1916 roku (The Pan-Ballyheron (z. Wing 56 $\frac{1}{2}$ kg.) należący do pulk. Charteris, po Santoi i Anxious po Eager.

Drugim o 2 $\frac{1}{2}$ długości był Tremola (z. Brennan 56 $\frac{1}{2}$ kg.) po Tredennis i trzecim Kircubbin, syn Captivation.

Ten bardzo pobiezny przegląd trzylatków angielskich, którego nie chcę zbyt-
nio rozwijać ponieważ pora jest mocno spóźniona i stoi-
my u wrót nowego sezonu

wścigowego w Anglii — musi być jednak uzupełniony wzmianką o trzech ogierach. Są to mianowicie: 1) Flamboyant, który wygrał *Doncaster Cup* (Dcp.) 1000 £, dystans 3400 mtr., w 3'44" od bardzo dobrego 4 letniego Abbot'a Trace (o którym dalej) i kilku innych dobrych koni starszych.

Flamboyant zwyciężył także w *Prince Edward Handicap* w Manchester, 2000 £, dystans 3200 mtr., czas 3'23 $\frac{1}{2}$ ". Dał dowód dużego zdrowia i wytrzymałości. Ojcem jego jest znany stayer Tracery (L.) po Rock Sand i Topiary, nabyty do Argentyoy, matka — Simonath, córka St. Simon'a.

2) Bucks, zwycięzca w *Goodwood Cup* (Gcp.) 4200 m. czas 4'52 $\frac{3}{5}$ ", za którym był wspomniany już Eaglahawk (3 letni) i Braishfield (4 ro letni). Goodwood Cup jest ciężkim wścigiem tak że względu na dystans jak i na kilka ostrych zakrętów. Bucks jest po Son in law (Dark Ronald — Mether-in-law) i Baronda (Carbine — Pindi po Galopin).

3) Milenko (Bomba—Mrs. Fussy), wygrał popularny wielki handicap *Cambridgeshire Stakes* na dystansie 1800 mtr. bijąc, co prawda pod bardzo mełą wagą, swoich rówieśników Leighton'a i Franklin'a oraz szereg koni starszych.

Milenko wygrał również *Jockey Club St.* około 4500 £. Matkę tego konia J. A. bar. Rotschild nabył w Paryżu w r. 1913 pod nazwą La Serenée — jest ona hodowlą francuską.

Przegrana Craig an Eran'a w St. Leger ogromnie obniżyła w opinii wartość generacji 1918 roku. Humoriat padł, Alan Breck i Lemonora biegały jako trzylatki bardzo niewiele — to też coś więcej będzie można powiedzieć o trzylatkach 1921 r. dopiero po upływie 1922 roku.

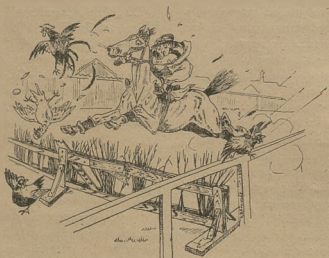
Naogół jednak przeważa mniemanie, że generacja 1918 roku była znacznie lepsza od generacji 1917 roku, ther, Grand Parade, Key-soe).

Będzie również niezmiernie ciekawe spotkanie Ksar'a z Craig an Eran'em, Franklin'em, Polemarch'em, Love in Idleness.

Ekspedycja Ksar'a do Anglii jest projektowana, ma on wziąć udział w meitin g'u „królewskim” w Ascot, jeżeli oczywiście znacznie wykazywać odpowiednią formę jako czterolatek we Francji.

(d. c. n.)

St. Szuch.

HIPPIKA.

(Ciąg dalszy).

Po każdej serii skoków z galopu, należy konia miękko zatrzymać, pozwolić mu się uspokoić, cofnąć dwa trzy kroki, potem pójść stępem, następnie klusem i znowu przejść w galop.

W początkach skakania z galopu, dobrze jest 2—3 razy tygodniowo wracać do skakania pienerolo z klusa, żeby tem utwalić spokój w koniu.

Są temperamety z natury więcej gorące i nerwowe, albo konie które były już naskakane nieumiejętnie t. zw. „pulery” t. j. więcej twące się na przeszkody, szczególnie konie pełnej krwi. Ich praca, przeważnie w galopie, jest trochę trudniejsza i dlatego przy skakaniu „pienerolo” można w pierwszych dniach 3 i 4-tą przeszkodę zupełnie usunąć, robiąc tem samym przerwę pomiędzy 1 szą i 2-gą, 5-tą, 6-tą i 7-mą.

W takiej postaci po 1-ym i 2-im skoku z galopu, konia zatrzymuje się, cofa się go 2—3 kroki, a dopiero posyła się na następne skoki. Przy powtórzeniu robi się tylko pół-zatrzymanie, przeprowadzając konia w klus pomiędzy 2-gą i 5-tą przeszkodą. Za trzecim razem skakać należy tylko skróciwszy możliwie tempo galopu i swobodnie wypuszczając konia na 5-ty drąg.

Nie zaszkodzi, o ile koń jest zdenerwowany, wprost zjechać wprawo lub wlewo, robiąc woltę lub półwoltę, jak to było przy ćwiczeniach 5-go tygodnia (patrz rys. w Nr. 3 J. i H. i rysun. Nr. 1 obecnie).

Poruszając kwestję większego lub mniejszego nieposłuszeństwa konia, które bywa skutkiem nieumiejętności jeźdźca, pośpiechu w pracy, znarwienia konia, który był przedtem w niefachowych rękach, muszę tutaj dać kilka praktycznych rad.

1. W razie wylamania na jednej z przeszkód trzeba zawrócić konia, postawić przed środkiem tej przeszkody, zrobić 5—6 wolt w odwrotną, niż wylamanie, stronę, poruszając się przytem możliwie szybciej, o ile pozwala przestrzeń pomiędzy przeszkodami i następnie, kiedy koń będzie przed środkiem przeszkody, której nie skoczył i jak najdalej od niej—skierować go energicznie odwrotną wodzą na środek przeszkody i z całą energią „wycisnąć” go ostrogami, zmuszając do skoku. Bardzo rzadkie bywają wypadki, żeby potem koń zaważał się albo odmówił skoku. Po wykonaniu w ten sposób skoku, należy w tej że chwili powtórzyć całą serję...

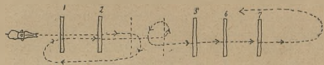
2. Przy małej pracy szty, trzeba podejść do 1-go drąga stępem, o 2 kroki przed nim wypchnąć konia energicznie łydkami i w ten sposób przejść całą serję (1.00 mtr.).

Z boku (ale nie wcześniej, jak w 8-ym tygodniu) można ustawić 3—4 drągi na wysokość 0,80 mtr. w odległości jeden od drugiego tylko o pięć kroków i poprowadzić konia na pierwszy skok krótkim klusem.

W tym wypadku koń musi skakać w każdym tempie w jedno „faule”. Ten sposób skakania używa się zawsze po 8 tygodniach. Częściej jak 3—4 razy tego ćwiczenia

powtarzać nie należy z powodu jego trudności, bo azyja i krzyż pracują z wielkiem napięciem.

Rys. Nr. 1.

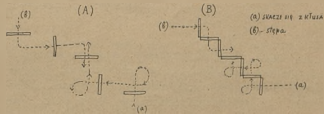

Rys. Nr. 2.

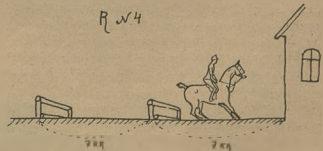

3. Przy niedostatecznej giętkości konia radzę skakać niekiedy „schodki”. Drągi ustawiają się „schodami” na wysokości 0,60—0,80.

Rys. Nr. 3.

4. Beznadziejne „pulery”, zepaute nieumiejętnym sposobem skakania, które, widząc przeszkodę, nie dają się utrzymać, kładą się mocno na cugle i rwą do skoku, radzę skakać—przez dwa drągi wysokości 0,80—1,00 m. odległe 7 kroków jeden od drugiego, ale ustawione przed ścianą.

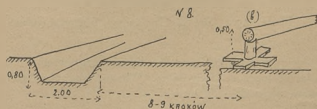
Po dwóch—trzech skokach z klusa daje się zauważyć, że, nie mając gdzie uciec i zupełnie nie trzymany, koń jest zmuszony sam zatrzymać się, tracąc swój zapal i niepotrzebną energję.

Sposób ten jest bardzo prymitywny, lecz nie mniej radykalny. Trafiają się jednak jednostki tak zepaute, że ten sposób bywa niekiedy niezbędnym, ale muszę przy-

dziatymi mocnymi brzegami (a) i ustawić serję złożoną z kilku drągów (3—4) od „pienerolo” w odstępach dla galopa — 8 kroków — ostatni skok — rów.

Jeżeli koń zawaha się — wtedy trzeba na każdym brzegu rowu położyć po jednym z drągów od „pienerolo”, znanych koniowi. Wątpliwem jednak jest, żeby po tak długiej pracy trafiły się stworzenia, któreby się jeszcze czegoś mogły bać.

Następnie, żeby związać rów, ustawia się od strony odskoku na specjalnie zrobionych słupkach (b) drąg w żądanej odległości od rowu i stopniowo w miarę potrzeby zwiększa się ją, tem samcem powiększając szerokość rowu (c).

Kiedy koń zacznie zupełnie skakać rowy od 3 do 3.50 mtr. w „pienerolach”, można zacząć skakać przez rowy tylko z jedną „wskozówką”.

Nie radzę podjeżdżać za ostro do rowu, pędząc bezsensownie konia z myślą, że większy rozpęd pomoże mu w skoku. Iść trzeba zawsze równym swobodnym galopem, używanym w terenie, a rów, fizycznie możliwy do przekroczenia, koń w takim tempie skoczy; jeżeli zaś rów będzie za szeroki, to w tem spokojnym tempie, koń zawsze da sobie radę: wstrzyma się, wekrczy do środka i wyskoczy, albo będzie można sięjechać w bok. Nieogłędne pędzenie bardzo często może spowodować katastrofę.

Przypominam jeszcze raz, że praca na placu z przeszkodami i „pienerolach” zawsze powinna być po jeździe w terenie od 1 do 2 ch godzin.

Po takiej pracy, jaką proponuję w tych artykułach, koń robi się w terenie do tego stopnia spokojnym, silnym, zręcznym i ostrożnym, że rezta zależy tylko od serca i zdolności jeźdźca.

(d. c. n.)

Karol Römmel mjr.

KRONIKA.

KRAJOWA.

NEKROLOGJA.

W Królewcu po dokonanej operacji zmarł w dniu 13 b. m. s. p. Marjan Konopnicki.

Zmarły pochodził ze znanej rodziny ziemiańskiej i od wczesnej młodości zdradzał wielkie zamiłowanie do konia. Jemu też poświęcił całe swe życie.

Jako znawcę-praktyka powołano go do Królewskiej Komisji, rewindykującej konie od Niemiec, w której pracował z wielką korzyścią dla państwa.

Ciało s. p. M. Konopnickiego zostało sprowadzone do Warszawy.

— **Przybyły na tor** stajnie wyścigowe: L. J. bar. Kronenberga (14 koni), K. Dzierzbickiego (2 konie) i A. hr. Moratina (6 koni).

— **Brise Guigne** 6 l. kl. gn. po Saltpêtre i Brise Biae od pulk. M. Butkiewicza nabył p. Stefan Ender.

Klacz jeszcze w tym roku będzie biegać w wyścigach na torze Mokotowskim.

— **Hr. Kazimierz Starzeński** z Poznańskiego przyprowadzi na wyścigi wiosenne do Warszawy 5 koni: Imusia, Minusa, Fluchtig, Hallali i Garde la Reine I.

— **Okrężny bieg dystansowy IV Brygady Jazdy.**

Staraniem IV brygady jazdy odbył się w dniach 23—27 lutego okrężny bieg patroli konnych. Kierunek

był wyznaczony następujący: wyjazd z Augustowa 23 lutego o godzinie 8-ej rano pierwszego patrolu, poczem następnym w 15 minutowych odstępach, przez Suwałki, Sejny, Giby, Sopoćkin, Grodno, Wolkowsk, Kuźnice, powrót do Augustowa.

Skład patrolu: 12 żołnierzy z oficerem komenderującym (ordynans nie liczy się za należącego do składu patrolu). Przy każdym z patroli oficer-kontroler z obcego oddziału wraz z ordynansem, nie zaliczanym do patrolu.

Patrol przebywa całą przetrzeń dowolnym marszem z przymusowym jednak określonym odpoczynkiem we wskazanych miejscowościach, a mianowicie: w Suwałkach, Gibach, Grodnie, Wolkowsku i Kuźnicy. W drodze oprócz tego może się zatrzymywać gdzie uważa za odpowiednie.

Przed wyjazdem patrolu były obejrzone przez Komisję Sportową i odpowiednio opisane. Zmiana ludzi i koni niedopuszczalna. Taż sama Komisja bada stan patroli po skończonym przebiegu, stawiając, jak i przy wyjeździe, odpowiednie stopnie. Stracenie w drodze podkowy, lub jakiegokolwiek sprzętu końskiego, jak również broni, poniża miejsce patrolu zajęte w biegu, licząc jeden stopień za 10 minut szybkości.

W przebiegu wzięły udział patrolu:

I-go pulku ułanów Krechowickich z dowódcą porucznikiem Giżyckim.

II-go pulku ułanów Grochowskich z dowódcą porucznikiem Szoslandem.

III-go pulku szwoleżerów z dowódcą porucznikiem Zarzyckim.

IV-go dywizjonu artylerji konnej z dowódcą porucznikiem Noelem.

Patrole skończyły przebieg 27 lutego o godzinie 3 ej rano, z wyjątkiem III-go pułku szwoleżerów, który przybył z dwugodzinnym opóźnieniem. Po odliczeniu obowiązkowych postoi, patrole były w drodze od 47 do 49 godzin, co, ze względu na fatalne warunki pogody i terenu, należy uważać za czas bardzo dobry.

W 6 godzin po przybyciu ostatniego patrolu, t. j. o godz. 11-ej, odbył się przegląd patrolów i galop na przestrzeni kilometra w 1 m. 15 sekund, poczem Komisja Sportowa IV brygady jazdy po zestawieniu punktów karnych i sprawdzeniu kondycji po powrocie ludzi i koni przyznała:

I-sze miejsce patrolowi pułku ułanów Krechowickich, który jakkolwiek przybył na drugim miejscu, jednak nie miał stopni karnych i przyprowadził ludzi i konie w najlepszej kondycji.

II-gie miejsce patrolowi IV-go dywizjonu artylerji konnej.

III-cie miejsce patrolowi pułku ułanów Grochowickich.

IV-te miejsce patrolowi III-go pułku szwoleżerów.

We wszystkich 4 ch patrolach był tylko jeden wypadek zgubienia podkowy (IV dywizjon artylerji konnej), a po za tem nic innego nie stracono.

Odparzone konie, z powodu złych siodeł, miał tylko III-ci pułk szwoleżerów.

Ogólnie biorąc, konie i ludzie przyszły w bardzo dobrym stanie. 27 lutego po południu patrole wymaszerowały do swych miejsc postoju.

— **Z Janowa.** Dzieł koni huculskich państwowego stadu koni w Janowie Podlaskim został z dniem 15 marca r. b. przeniesiony tymczasowo do Białki, woj. Lubelskiego. W skład stadniny huculskiej wchodzi: 1 ogier, 4 klacze z przychowkiem tegorocznym, 3 źrebięta dwuletnie i 2 źrebięta roczne.

ZAGRANICZNA.

— **W Anglii** ogier stadny Charles O'Malley zламаł nogę i musiał być zastrzelony. Charles O'Malley urodził się w 1907 r. od Deamond'a i Goody Two Schoes w Irlandji. W czasie swojej kariery wyścigowej wygrał przeszło 5 000 f. szt., lista stanówek z nim była corocznie zapełniona. Produkty jego biegały dobrze w Anglii i we Francji. Między innymi Charlebelle wygrała Oaks angielski, a Zinovia Cambridgeshire.

— **Grand Prix de Nice,** 100,000 fr., dyst. 2200 mtr., do którego zameldowano 24 konie, będzie rozegrane 19 marca. Ze starszych koni najwyższą wagę poniesie Viburnum (65 kg.), z 3 letnich Tukase (52 kg.), champion sezonu wyścigowego w Algerze.

— **Monte Carlo-Mentona.** Konkursy hippiczne internationalne, 7 marca.

Grand Coupe Citelle International Gentleman.
Handicap.

I-sza nagr.: *Grey Fox* kapit. de Laissardiére (właśc.).

II-ga nagr.: *Oscar* p. de Montal (właściciel).

III-cia nagr.: *Sire de Chalain* p. de Rovira (właśc.).

— **Włoskie Grand Prix** będzie rozgrywane w tym roku 28 maja w Medyolanie. Wartość nagrody 250 000 lirów, dystans — 2500 mtr.

— **P. Benjamin Block,** właściciel Morwich'a, championa dwuletków amerykańskich w roku 1921, postanowił nie iść śladami p. Samuela E. Riddle, szczęśliwego posiadacza fenomenalnego Man O'Wara, który w trzyletnim wieku był przygotowany dopiero na sezon czerwcowy. Morwich będzie gotów już na Derby Kentuckie w Louisville (40 000 dol.) w pierwszych dniach maja. Następnie będzie biegać w Preskness Stakes w Pimlico i Latonia Derby w Marylandzie. W dwuletnim wieku Morwich nie był wycofany z żadnego wyścigu i tym sposobem ten nadzwyczajny dwuletek wygrał wszystkie 11, w których uczestniczył. Morwich przez zimę zmienił się na korzyść i jest pełen zdrowia; trener jego ma jak najlepsze nadzieje.

Jak wiemy synowi Runnymede'a i Hymir, żaden dystans, stan toru, waga, omyłka żokieja nie robili różnicy i wszystkie swoje wyścigi w 1921 r. wygrał nadzwyczaj łatwo zarabiając sumę 116,000 dolarów.

— **W Nowym Orleanie** tow. wyś. Business Men's Racing Association spieszyło żokieja K. Langa na pięć dni za brutalną jazdę w wyścigu. Jak już pisaliśmy żokiej ten przezwany „Chick” święci nadzwyczajne tryumfy. Niema dnia wyścigowego, żeby nie odniósł 3 ch zwycięstw, a bardzo rzadko bywa dalej jak drugi.

Po każdym wyścigu publiczność urządza mu burzliwe owacje.

— **Zenoia,** jedna z najlepszych dwuletków 1921 r. we Francji, została wykreślona ze wszystkich dużych wyścigów. Klacz p. X. Balli biegała w roku zeszłym 4 razy i tyleż razy zwyciężyła wygrawszy między innymi nagrody: Omnium de Deux Ans i 30 ty Biennial w Maisons Laffitte.

— **Engnien** (Francja) 6 marca.

Prix Azur (Steeple Ch.) 10.000 fr. dyst 4200 mtr.

Irish Lady kl. 5 l., 67 1/2 kg (The Irishman i lemid) bar. de Forest (G. Mitchell).

HARR — 2, Protoa — 3., wygr. o 1 dl.

— **Rzym,** 5 marca.

Nagr. „Melton”. 20.000 lir. — 1200 mtr.

Faronia kl. 3 l., 50 kg. (Maxim i Fanny) G. R. Cella Cella (ż. Takacs) — 1.

Lamio og. 6 l., 50 1/2 k. — 2, Minden Aron kl. 5 l., 59 1/2 k. — 3, b. m. 3 konie. Wygr. o 1 dl.

— **Australja**, 7 marca.

Flemington (Victoria). Nagr. „*Australian cup*”.

Harvest King — 1, *Sister Olive* — 2.

Puraer — 3. Wygr. o $\frac{2}{4}$, cota 14 : 1.

— **Anglja**, 8 marca. *Cheltenham*.

The National Hunt Chase 1425 £, dyst. 4 mil.

Conjuror II (Garb Or i dam of *Juggler*) Maj. C. Dewhurst (j. p. C. Dewhurst) — 1.

Red Star IV — 2, *Badminton II* — 3, b. m. 32 konie.

Wygr. o 8 dl. — 3 dl. w 9 m. 11 sek.

The Cheltenham Grand Annual Chase 512 £, dyst. 2 mil. 150 yds.

Blazing Corn (Cornstalk i Resin) p. H. Kershaw, (j. p. Ivor Anthony) — 1.

Sherwood Forester — 2, *Holdcroft* — 3, b. m. 8 koni.

Wygr. o 3 dl. — 4 dl. w 4 m. 15 sek.

The National Hunt Hdcp Chase 832 £, dyst. 3 mile.

Vaux (Benvenuto i Bairgen Breac) p. E. S. Patterson. 10 st. 4 lb (j. p. F. B. Rees) — 1.

Grey Dawn V, (10 10) — 2, *Mythical* (10-13) — 3, b. m. 9 koni.

Przypominamy, że czas odnowić prenumeratę.

OWIES, OTRĘBY ŻYTNIE, PSZENNE I JEŹCMIENNE, KUCHY LNIANE I RZEPAKOWE, SŁOME, W ŁADUNKACH WAGONOWYCH ORAZ MNIEJSZYCH IŁOŚCIACH DOSTARCZA

DOM HANDLOWY „CZESŁAW GRĄBCZEWSKI i S-ka”

Warszawa, Wiejska 18, tel. 124-29. Adres telegr. „GROM”.

Stowarzyszenie Rolnicze

DO

Zakupu i Sprzedaży Koni

W WARSZAWIE

UL. KOPERNIKA 30 (gmach C. T. R.)

adres telegr. „KUPKOŃ”

Komisowe kupno i sprzedaż koni,

o o o uprząży i ekwipaży. o o o

Artykuły

sportowe i podróżne

Palta nieprzemakalne

J. Rokicki i S^{ka}

53 Nowy-Świat 53

SIODŁA ZAPRZĘGI PRZYBORY

— **SPORTU** —

POLECA

Ł. LASSOTA i Syn

WARSZAWA

ul. TRĘBACKA Nr. 6, Tel. 299-39.

UPRZĘŻE ROBOCZE SUROWCOWE, WYJAZDOWE, SIODŁA,
PRZYBORY SPORTOWE, MYŚLIWSKIE PODRÓŻNE PO-
LECA W OLBRZYMIYM WYBORZE.

**NAJWIĘKSZA
W KRAJU FA-
BRYKA BRANZY
RYMARSKO-SIO-
DLARSKIEJ**

**SPÓLNA WY-
TWÓRCZA POL-
SKICH RYMARZY
I SIODLARZY**

FABRYKA I ZARZĄD: NALEWKI 2-a PASAŻ SIMONSA
TELEFON 144-13 WINDY Nr 10 i 9.

SKLEPY WŁASNE: WARSZAWA MARSZAŁKOWSKA 15-a,
ŁÓDŹ PIOTRKOWSKA 100, POZNAŃ: PODGÓRKA 14,
LUBLIN: KRAK-PRZEDM. 49 KALISZ: RYNEK.

PALCIE TYLKO

NAJLEPSZE, NAJWYTWORNIEJSZE

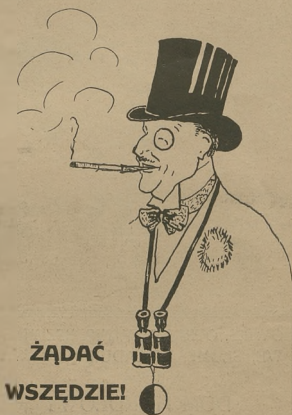
— **PAPIEROSY** —

NAPOLEON 15 mk. szt.

ZEPHYR 10 mk. szt.

FABRYKI

SYRENA

**ŻAĐAĆ
WSZĘDZIE!**

! NOWE TYPY !

— **KONFEKCJI MĘSKIEJ** —

Sport-Myśliwstwo-Podróż. Do obejrzenia bez obowiązku zakupu

— **T. BEDNAROWSKI** —

HOTEL BRISTOL

Gotowe i na miarę

Solidne i wytworne